GAZETA
DE TRANCIлBANIA.

(КЪ ПРЕАНАлТА ВОІЕ).

№ro 11. ***Brashov, 16. Martie.*** **1841.**

Трансілванія.

Клъж, 12 Мартіе. Вкселенціа Са Вніскопъл католік дін Трансілваніа Ніколае **Kovâts** де Тъшнад, кареле аннаінте къ патръ ані жъртфіче ън капітал де 10,000 ф. пентръ ънтемеіереа де доъ фъндаціі ан інстітътъл мілітъреск пе сема а доі тінері съкъі, ші іаръш аннаінте къ треі ані ън капітал де 25,000 пентръ рідікареа де доъ катедре філософіче лънгъ семінаріъл попеск дін Белград, де кърънд маі дадъ 6250 ф. в. в., ка дін камата ачелораш о фіціъ нескъта дін Съкъіме съ се креаскъ ші съ се кълтівезе ан мънъстіреа Хрісаінелор ла Сібіїй, прін каре славіта са сілінцъ, спре а аннаінта кълтівареа тінерімеі патріотіче, аъ доведіто дін ноъ. (Sieb. Bote.)

Австріа.

Віена. Л. Са амп: Архідъка Фрідерік сосі аічі ан 7 Март. спре бъкъріа а тоатъ каса амперътеаскъ. Прііміреа каре аъ ачест бірвіторіъ дела Саіда, Баірът ші Ст. Ж. д' Акре ла 9 Март. ан Burgtheater де катръ пъблікъл аколо адънат, фъ кът тотъл анкънтътоаре ші брединкъ де а фі ансемнатъ ан історіа Австрієі. Кънд Л. Са Архідъка інтръ ан ложъ, Маіестатеа Са Амператъл прііміндъ'л, ла пофтъ а треце аннаінте, ка де мълт дорітъл ероъ съ поатъ фі прівіт де катръ пъблік. Ън фълуер де чел маі сфънт ентъсіасм патріотік пътрънсе іниміле тътърор. Стрігърі де бъкъріе сгомотоасъ амплъръ каса. Дъпъ ачеаста Маіестатеа Са Амператъл кіневаі а апъка де мънъ ші пе Л. Са Архідъка Карол, пе ачест анвінгъторіъ дела Есперн, пе чел маі маре ероъ дін кънтъ поате арăта Австріа, ші акърă ънме ва стрълъчі деапъръреа ан історіе, ка ън семн, къмкъ татълъі ка ші фіълъі ачеваш чінсте, ачеваш славъ, ачеваш мълцъмітъ і се кувіне де ла патріе. Атънчі Л. С. Архідъка Фрідерік се слобозі пе брацеле Татълъі съъ, ші дъпъ че ачеста лаъ стрънс кътръ іниміа са чеа пърінцеаскъ ші л'аъ съръtат, фіъл се плекъ ші съръtъ мъна татълъі съъ. Ан мінътъл ачеста Маіестатеа Са пъші аннаінте ші къ плъчере мълтъ пріві ла ачеастъ сценъ мареаць. Тоцї кацї ера де фаць, прічепърă кът де мълт ансемнează ачеаста. Ві прівірă ачеаста ка ън момінт, ънтръ кареа стрънсе ръдіе де інімі ънтре мъріта каса домнітоаре ші ънтре попор се пътеа ан чел маі кърăінчос кіп єспріма, ла ън прілеж, каре славіще спре фала патріеі ан окіі Європеі.

Къ прілежъл дъчерії де гіаць ла Віена, ън под че треце кътръ дръмъл чел де фер аъ пътіміт пъцінъ стрікаре, анск ремпараціа се фаче фъръ шедека трекъторілор.

Цара Ромънеаскъ.

Бълетінъл аре ачестеа: „Потрівіт къ лъміната резолъціе а Мареі Сале лаі Водъ, че с'а анкънощіінцат Логофецієї Дрептъціі де катре чінстітъл Департамент ал трібілор Бісерічещі, прін отношенія къ Но: 640, дела 11 але трекътълаі Мартіе, пе віітор Вгъменіі Мънъстірілор анкінате ші неанкінате, прекъм ші анграіжіторіі скітъріло слободе, кът сънт болніцї а да локърі къ ємбатікіъ пе мошіі мънъстірещі, декат нъмаі прін ораше ші търгърі, ші къ ърмътоаре орандіалъ, адікъ: ла антъмпларе кънд се ва ібі вре о требъінцъ маре се ърмеже де неапърат дарă вре ънаі лок къ ємбатікіъ де катре ачесте пропріетъці, съ фіе датор фіе каре Вгъмен, съъ анграіжітор а чере прін жалбъ ачеста катре Департаментъл трібілор Бісерічещі. Каре жалбъ, прін адънаре къ сфънта Мітрополіе лъмндъсе ан бъгаре де сеамъ съ се черчетезе анпреунъръріле ші требъінца че ва ърма. Дъпъ каре, анкіінд жърнал съ'л съпъе Департаментъл Бісеріческ ла кънощінца ші десліgарă Аналтеі Стъпънірі; ші дън-

дăce boe a ce ърма, сă ce адĕвереже апоі анскріcъріле де ачел Департамент. Iар пе мошіі де казкаші сă нъ фіе волнічі кă нічі ън къжнт а да локърі кă ємбатікіă."

„Марціе Логофăт ал Дрептăцій К. Цірбеі Но: 450. Анъл 1841. Февръріе 21."

Ънгаріа.

Ънірe религіосъ. Нъ есте локъл ачі, ка сă арътăм кът дескілініре атăт догматікă кът ші дісчіплінарă есте ăнтре челе доăă конфесіі религіоасе, а реформацілор елвецічі (Калвініані) ші а протестанцілор авгъстані (Лътерані); фіінд дестъл а ăнсемна атăта, кăмкă дескінарea ші діспътеле маі бъртос догматіче де мълте орі ăнвершънате, аă цінът ші ла доуші ăн време де ані треі съте. Ăнчеркърі де Ънірe с'аă фъкът, ансă ачелea пънă ла а. 1817 н'аă авът нічі ън резълтат доріт. Ăн анъл поменіт с'аă ăнчепът дăрмареа пъретелъі де бражă ăнтре нъмітеле конфесіі маі ăнтаіă ăн Борсіа, ънде пънă ла 1829 Ънірea с'аă ші сăвършіт пе кале пъчъіть, аша кът реформацііе елвецічі ші авгъстаніі се бъзъръ ăн ачеваш бісерікă сăпт нъміре де „Вангелічі," кăчі адекă доуші ісворъл кредінцеі, ăл кред а фі сінгър сфънта скріптъръ ші анъміт Евангеліile, іар' ăнвăцетъріле дін трăданіе (традіціе), прекъм ші хотъръріле сăборелор вікі ші ноăă ле леапădă кă тотъл, чі ăн локъл ачестора претінд, ка мінтea чea сънătoaсă a омълъі сă жъдече ші сă'ші деслъшască шіеші къвінтеле сфінтеі скріптърі, слобод, нерестрънс.

Пілда Борсіеі о ърмарă ăнкă кателва статърі ґермане. — Ăн Ънгаріа лъкъіторі де лимеа протестанцă сънт треі міліоане ънгърі, се адаогă ла ачестіа мълціmea славонілор (тъвцій). Пе семне дъхъл беакълъі аă апропіат ші пе Ънгърі спре а фаче асемenea паш. Газетеле Ънгърещі дін лъна ачеаста сънт пліне де ресъните асъпра проіектълъі дат де графъл Карол Заі ка шеф а протестанцілор авгъстані, каре стă ăн ачеаста: конфесіа елвецікă кă чea авгъстанă сă се ънеаскă. Кондіціile де ънірe ле дă „Pesti Hirlap" ăн ърмătoареле пънктърі: 1) Сă се пъзіче кă о воіе, кăмкă нъ се аціntезъ нічі ън феліă де сілă ăн артіколіі кредінцеі; чі 2) ăнтемеіерea школалелор ші орі че інстітътърі де елъкаціе атăт ăн прівінцă моралъ, кът ші ăн чea матеріалъ сă се факă прін пътеріле ъніте, ăн дъхъл протестантісмълъі; ансă аша, ка ăн школалеле че се вор ашеза кă пътерea амбелор пърці, пентръ теолоціа догматікă сă аібă амбеле конфесіі професорі десклініці. 3) Ънірea аші ціне ăн окі нъмаі віторіъл. Дін ачест темеіă, повăцuіці де дъхъл драгостеі ămпръмътате креціnіці, афарă де ăн вăцетъра кредінцеі, пентръ тоате челелалте цііnце професоріі сă се алеагă фърă нічі о деосібіре де религіе. Асемenea мăсърі сă се апъче маі наінте де тоате кă прілежъл ăнтемеіеріі ънеі школале марі протестантіче дін Пеща, каре есте маі де мълт проіектată. Ăн ачеста кіп протестанцій кред, кăмкă еі ші ăн Ънгаріа вор фі ăн старе а фаче о търмă ші ън пъсторіă. Кăмкă доарă протестанцій ла нънерea планълъі лор ăн лъкраре ар пътea фі ămпедекаці дела локъріле анналте, графъл Заі нъ се теме, кăчі ел жъдекă: „ачел прінчіп нъ атăт пентръ чеі десгінаці, кът пентръ воіторіі де а фаче десгінарea прімежлоc „divide et impera" (десгінă ші бeі ămпъраці) ăн цііnца статълъі дін веакъл ностръ с'аă стінс; нъмаі гъвернеле констітуціонале, чі ші челе абсолъте чea маі маре а лор пътіре шіо афлă ăнтръ а топі ла олалтă десклініторіле религіі ші націоналітăці, ші аша ĕле ачеаста нічі кът де пъцін нъ о ămпедекă, дін протівă о ажътă кă рăвнă, маі бъртос аколо, ънде ка ші ачі (ăн Ънгаріа), ідеа де ăнтръпаре ансъш ăн партіде дърміта де мълт ші ацепта ка сă фіе нъмаі децептată (спре п. ăн Борсіа, Ръсіа кă ънііцій сăі). Кă тоате ачестea сă нъ пĕрдем дін ведере, кăмкă ăн Ънгаріа, ка ші ăн алте ънеле църі, де лимеа авгъстанă се цін маі нъмаі славоніі, прекъм чea елвецікă о мăртъріскеск маі нъмаі нъмітеле треі міліоане де Ънгърі. Славоніі аă фост апліkаці деапърърea а'ші клеі націоналітатеа кă религіа, ăнкът еі нъ пот лъса дін ачеаста фърă темере кă нъ'ші вор жъртфі пе чеелалте.

Алте Църі.

Борсіа. Ăн Борсіа есте монархіе абсолътă; ансă де кăцівă ані ăнкоаче воіа монархълъі фъ, ка провінціile ачестеі монархіі сă фіе репрезентате прін депътаці ка ші ăн църile констітуціонале, кă ачеа дeосібіре ансă, кăмкă ачеі репрезентанці нъ даă лемі, чі сінгър сфат асъпра пънктърілор пропъсе. Декретърile краіълъі, кă каре се десклінерă адънърile ăн провінції, сънт прімълт ăнсемнătoаре. Прін ънa дін пропозіціile фъкъте провінціілор Брандінбърг ші Відраълъсіц се фъгъдуіеще іертаре де дажде дела 1,500,000 пънă ла 1,600,000 тал. Маі ăнколо се сръндуіеще, ка пъблікація десватерілор адънърії сă се факă маі ăнтінсă, адекă маі пе ларг де кът маі наінте. Дăкă с'ар пътea, сă се ашеze ън комітет статорнік а статърілор църії, ка орі кънд

bjbv

пофтеск інтереселе маї мълтор сăй атъторор провінціілор, ачеласш комітет сă стea гъвернълăї антр' ажторіă. Адънкріле де царь пе віїторіă сă се факă тот ла доі анї одатъ. Ан декретъл тріміс дăкътълăї Посен (рънт дін Полоніа веке) сънт пънктърї фоарте інтересанте, антрă каре полонілор се респънде ла плънгериле лор кăмкă, дакă пънă акăма ла постъріле маї 'налте нă с'ăй прііміт фії маї мълцї де а полонілор, віна сънт єї анеăш, дін причінă кă с'ăй леневіт а'шї пригъті тінерімea дăпă кăм чер легіле ан школă; кăмкă гъвернъл нă ліпсеще а лăa мăсърї пентрă анфлорірea лімбеї ші а націоналітъцієї полонезе; кăмкă монархъл нăнămаї ăй ръндăіт катедре пентрă лімбеле ші літератъра славікă ла ăніверсітъціле дін Берлін ші Бреслăй, чі песте ачеаста ăй порънчіт, ка професорії карії вор анвăца ан віїторіă пела школеле дін Посен, тоцї сă ціе лімба полонезкă ш. а.

Търкіа. Дăпă ціріле дін Сіріа дела 21 Февр. Ібрахім Паша пела 9 зъчea ан Газа болнав де гълбінаре ші де апă, анкăт фă сіліт а чере ажторіă медіческ дела командантъл Ліній енгліезещі „Бенбов" дела Іафа, каре ăї трімісе ăн кірърг. Маї тързіă ва фі плекат Ібрахім болнав кăм ера ла Каїро сăй кіар ла Александріа — Тірніїле ремасе ан ърма ачестъї ом ла Дамаск ші прін прецър, ăй ăціне пілде. О сътă де капете ăй тăіат ел, сінгър пентрă кă біецій оамені ш'ăй аскăнс челе неапърат требăінчоасе дінnаінтea солдацілор лăї. Антр'о зі пе ăнъл дін слăжіторіі сăї ăл оморж кіар кă мъна са, іар пе алціі доі ăї дăдă пе мъна гъдії. Дăпă ексекъцієї де ачестea Ібрахім аре обічеіă а се амбета шї а се слобозі ла челе маї апăсе десфрънърі. — Сераскіерăл армієї отомане слобозде челе маї стрънсе порънчі асупра тъторор мăсълманілор, карії ар кътеза а недрептъці пе лкъкіторіі креціні дін Сіріа. „Ві ăй че а-вем ноі, ші сънт сăпăші ла ачеаш соарте, ка ші ноі," зіче коранăл пентрă креціні. Робіцієї сăй дезертърії дін Егіпт анкă сънт лăцї ăн апърare ампротіва болнічіїї солдацілор.

Гречіа. 27 Февр. Л. Мавроkордат фă кітмат дела Лондон ăндърăпт ла Атіна, спре а лăa портефелăл міністеріăлăї дін афарă ка презідент де сфат тотдеодатъ. Трікъпіс ера сă меаргъ ла Лондон. Прінцăл короанеї дін Бавaріа аре де гънд а петрече маї мълт ăн Гречіа. Катакасі с'ăй анторс дела Ст. Петерсбърг ші се борбеще кă ăн локăл джнсълăї ка мерце ънăл Александръ Стърза.

Статъріле ъніте дін Нордамеріка. Пе кънд нă ащептa німінї, банкăл чел маре націонал дін Філаделфіа ші дăпă джнсăл катеда алтеле анчетарь а маї плăті кă мітал. Прічіна се зічea а фі анеăлцеала чea маре a кредіторілор, анкăт ăн рестімп де 30 зіле ел фă сіліт a плăті шасе міліоане талерї ăн спеціе. Васеле де абор, каре адăсерă ачестea цірї дін Америка, сосірă ăн Англіа ăн време де 17 пънă ла 20 зіле, — акăма іарна дін Америка!

Франца. Фоіле франчезещі каре даă тонăл, поарть ăн некърмат ръсвоіă антре сіне. Пе радікалї анкă ăї ампърекe кавза антърірії Парісълăї. Вете адікă де ансемнат, кăмкă „Націоналăл," ачел маре орган a репăбліканісмълăї стрігă де маї мълть време пентрă антърірea Парісълăї; о парте анеă дін патроніі ачелăіаш с'ăй фкăкт статорнічі ампротівіторі ăл ачелăї план. Ăша ънії ащептă, ка „Націоналăлă" пісте пъцін сă'і сăне клопотăл де моарте.

Спаніа. Дін аллокъція Патріархълăї Ромеї ростіть ла 2. Мартіе ан адънарea де таїнă a Кардіналілор се поате кънощце фоарте біне, пънă ла че треапть ажънсе анкордарea шї ампърекерea антре скаънăл ромеї шї антре гъвернъл спаніолеск де чінчї анї анкоаче, тотдеодатă се беде шї ачеea, кăмкă не-анвоіелиле нічі де кăм нă ш'ăй лăат анкă сфършітъл. Недрептъцірile маї проаспете, асупра кърора патріархъл се плънце кă амърънъне сънт маї бъртос ачестea: Ăн декрет a гъвернълăї спаніол din 10. Дек. 1840, прін каре din ноă се опріще єпіскопілор де a нămаї анаінта ла постърї бісерічещі пе попіі сăпăші лор, фърă воіа гъвернълăї. Прін ăн алт декрет din 13 Дек. a. т. се анноіеск векіле порънчі пентрă кăпріндерea маї a тътърор мънăстірілор бърбăтещі шї a мошіілор лор, прекăм шї пентрă алънгарea кълъгърілор din ачелеаш, шї ачестea порънчі сă се пăіе ан лăкраре шї ан провінціile че маї наінте ле цінăсе Дон Карлос. Алте доаă декретърї din 9 Дек. a. т. шї din 31 Ian. 1841 порънческ, ка бісерічіле каре фăсесърă a мънăстірілор, сă се вънză кът маї кърънд прін ліцітаціе, іар попімea де мір сă фіе лінсіть де тоате мошіile шї сă фіе ан віїторіă плътіть din каса църії. Прін ăн декрет din 30. Ноември. a. т. се дă воіе ексілацілор a се антоарче ан патріе, афарă де попі. Маї анколо ан плънгерea патріархълăї се арать, кăмкă спаніолії ăй фă-

bjbv

кѹт ѧнтребѹінцаре профанъ де сфінтеле ікоане, де вещмінтеле, подоабеле ші васеле бісерічещї, прекѹм ші кѹмкъ ѧн Спаніа се лъцеск ші се чітеск фелїѹрімї де кърцї афѹрісіте, каре амерінцъ реліцієї кѹ сѹрпаре, ба кѹмкъ ѧн Спаніа аѹ інтрат ші ѧнвъцеторї де єресѹрї реле, каре ар фі ѧн старе а стріка кредінца челор сімплії, ші къ тоате ачестеа се ѧнтѫмплъ кѹ щіреа гѹбернѹлѹї. Ѧнсъ чеа маї маре ранъ че іс'аѹ фъкѹт скаонѹлѹї роман, єсте кѹмкъ, дѹпъ че Дон Рамірец де Ареллано, локоціїторїѹл нѹнціатѹреї (соліеї) романе ѧн Мадрід ар фі протестат ѧн Ноембр. а. т. ѧн каѹза ѹнѹї попъ дін Севілла, пе каре гѹбернѹл нѹ сѹфереа ка съ фіе каноніт пентрѹ ніще предіче преаслободе, маї адъогѫндѹсе ла ачеаста ші о алтъ ѧмпърекере тот дін лѹна нѹмітъ: маї пе ѹрмъ гѹбернѹл нѹнѹмаї къ опрі пе Дон Рамірец дела орї че актівітате ѧн постѹл съѹ, чі песте ачеаста ѧї трасе тоате венітѹріле че авеа саѹ дін вестіеріе саѹ дела бісеріка спаніоалъ, порѹнчіндѹ'ї тотдеодатъ ка съ пъръсаскъ Спаніа, дѹпъ каре єл ші фѹ алѹнгат де аколо, пѹіндѹсе ѧн лѹкраре тоате порѹнчіле гѹберніале прін мѫнъ мілітъреаскъ.

Єлвеціа. Ла протестанціа де кътръ солѹл Патріархѹлѹї Ромеї датъ кътръ кантонѹл Аргаѹ ѧмпротіва щерцерії мънъстірілор, нѹмітѹл Кантон ѧндрептъ дін 10 Февр. о адресъ респѹнзетоаре. Ачелаш се апъръ кѹ тотдеадінсѹл ѧн контра а орї кърії местекърї стръіне, токма аша ші ѧнконтра Патріархѹлѹї. Кантонѹл Аргаѹ зіче: Ноі челе 22 Кантоане а Влвеціеї авем ачелаш дрепт де сѹверенітате, каре ѧл аѹ тоате статѹріле сѹверене а Вѹропеї; дечї є кѹноскѹт кѹмкъ орї каре стат, орї каре монархіе сѹверінъ ш'аѹ пъстрат ші ѧшї апъръ ал съѹ аша нѹміт jus circa sacra (дрептѹл ѧнпреціѹрѹл челор сфінте: ачелаш дрепт ні лам пъстрат ші ноі ѧн прівінца тѹтѹрор реліціілор. Дін арътатѹл дрепт кѹрце де сіне ші єсте доведіт прін дестѹле пілде історіче, кѹмкъ орї кѫнд ѹн стат ва кѹноаще къ вреомънъстіре, саѹ орї каре алте інстітѹтѹрї реліціоасе аѹ ѧнчетат а респѹнде скопѹлѹї пентрѹ каре єра ашезате, ба кѹмкъ ачелеа сѫнт токма прімеждіоасе, атѹнчї єл аре тот дрептѹл а ле рідіка пе ачелеа ші венітѹріле але ѧнтоарче спре алте скопѹрї фолосітоаре. Ноі, зіче Кантонѹл ачеаста ам фъкѹт ші німік маї мѹлт. — Че ва хотърѫ адѹнареа націоналъ а Влвеціеї ѧн прівінца ачеаста, вом кѹноаще маї тѫрзіѹ.

Брітаніа. Ѧн сесіа касеї де жос дін 5 Март. міністерїѹл де ръсбоїѹ пофті пентрѹ анѹл кѹргъторїѹ ѹн бѹцет де 6,158,000 фѹнцї стерл., *) кѹ 27,000 маї пѹцін декѫт ѧн анѹл трекѹт. Парламентѹл дѹпъ кѫтъва десбатере се ѧнвоі а да черѹта сѹмъ.

Ѧнщіінцаре.

(4) Хотърѫт фіінд, ка лотеріа чеа маре де банї дін Віена съ се трагъ неапърат ла 1 Маїѹ а. к., ші лозѹрї де ачестеа ѧн Брашов нѹмаї пънъ ѧн 16 Апр. а. к. се маї пот вінде: орї карії воіеск а лѹа парте ла жокѹл ачестеї лотерії, че се бѹкѹръ кіар де преа'налта окротіре ажѹтѫнд прін ачеа тотдеодатъ ла ѹн скоп де обще фолосіторїѹ, съ се фолосеаскъ де скѹрта време хотърѫтъ пентрѹ кѹмпъраре де лозѹрї. Спре ѧндемѫнъ маї маре лозѹрї де ачестеа се афлъ нѹнѹмаї ла лъкашѹл сѹбскрісѹлѹї, чі ші ла каселе негѹцеторещї а ДДлор П. Т. Кломпе ші Рѹдолф Оргідан, ѧнсъ нікъірї маї єфтін де 5 ф. м. к. пе ѹн лоз:

Брашов, ѧн 20 Мартіе 1841.

Karol Myss,
Senator

ка ѧнгріжіторїѹ а ачестеї лотерії пѹс дін дерегъторіе.

(5) Меркѹрї ѧн 31 Мартіе а. к. се ва ліціта ла фаца локѹлѹї каса лѹї Готфрід Наіман сѹб Нр. 505 ші пе лѫнгъ ѹн прец кѹвіінчос се ва ші бате.

Брашов ѧн 25 Март. 1841.

Дівізоратѹл.

(6) Сѹптскріса аратъ кѹ тоатъ чінстіа, кѹмкъ дѫнса іаръш с'аѹ ашезат аічї ші ащептъ ѹн транспорт маре де подоабе де модъ пентрѹ даме, ла каре пофтеще пе респ. кѹмпъръторе. Се афлъ кѹ квартірѹл ѧн тѫргѹл грѫѹлѹї ѧн каса дін ѹнгїѹ, лѫнгъ каса Длѹї къпітан а четъції Chrestels.

Amalia Bömches.

*) 10. Фіорінї арц. ѹн фѹнт стерлінг.

ПРЕЦѸЛ БѸКАТЕЛОР ѦН БРАШОВ.
ла 26. МАРТІЕ к. н. (Ѧн банї де валѹтъ.)

О гълеатъ де Ардеал.		Рф.	Крї.
Чел маї фрѹмос	грѫѹ	7	12
„ де міжлок	грѫѹ	6	12
„ де жос	грѫѹ	5	24
Съкърец		5	24
Съкара		3	54
Орзѹл		3	42
Овъсѹл		2	24
Хірішка		6	—
Мълаіѹл		3	—
Кѹкѹрѹзѹл		4	—

РЕДАКТОР ГЕОРГІЕ БАРІЦ. ЕДІТОР ІОАН ГЪТТ.

bjbv